

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 20.7.2012
COM(2012) 407 final

2012/0199 (COD)

Návrh

ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

**o zavedení akce Unie na podporu projektu „Evropské hlavní město kultury“ pro roky
2020 až 2033**

{SWD(2012) 226 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

Projekt „Evropské hlavní město kultury“ byl jako mezivládní iniciativa vytvořen v roce 1985. V zájmu větší účinnosti iniciativy byl v roce 1999 oficiálně změněn na akci Evropské unie. Byla stanovena nová kritéria a postupy výběru, byl vypracován chronologický seznam členských států udávající pořadí nároku na titul a byla vytvořena porota složená z nezávislých odborníků pro posuzování žádostí (rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1419/1999/ES ze dne 25. května 1999 o zavedení akce Společenství na podporu projektu „Evropské hlavní město kultury“ pro roky 2005 až 2019). Ve snaze dále rozvíjet účinnost iniciativy stimulací soutěže mezi městy a podporou kvality nabídek byla pravidla v roce 2006 přepracována. Tato nová pravidla rovněž zavedla různá doprovodná opatření, která městům pomáhají při přípravě, a monitorovací proces (rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1622/2006/ES ze dne 24. října 2006 o zavedení akce Společenství na podporu projektu „Evropské hlavní město kultury“ pro roky 2007 až 2019).

Platnost rozhodnutí č. 1622/2006/ES skončí v roce 2019. Výběr měst ucházejících se o titul v současné době začíná šest let před začátkem roku platnosti jmenování, aby měla města dostatek času na přípravu. V roce 2013 by tedy měl být přijat nový právní základ pro pokračování projektu „Evropské hlavní město kultury“, který by zajistil jeho hladký přechod v roce 2020.

2. HODNOCENÍ, KONZULTACE SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

Komise se při práci na návrhu projektu „Evropské hlavní město kultury“ po roce 2019 opírala o širokou škálu podnětů.

Od roku 2007 zajišťuje Komise externí a nezávislé hodnocení každého evropského hlavního města kultury. Města, která byla držitelem titulu v období 2007–2010, již byla vyhodnocena a hodnocení za rok 2011 právě probíhá. Města, která byla držitelem titulu v letech 1995–2004, byla hodnocena externě v rámci jediné zprávy. Komise rovněž nechala provést hodnocení postupů výběru a monitorování, které byly zavedeny rozhodnutím č. 1622/2006/ES.

Od 27. října 2010 do 12. ledna 2011 probíhala on-line konzultace, v jejímž rámci bylo obdrženo 212 odpovědí. Na tuto online konzultaci navazovala veřejná schůze, která se konala dne 2. března 2011 v Bruselu a které se zúčastnilo více než 200 osob, z nichž velkou většinu tvořili zástupci veřejných orgánů a organizací.

K úvahám o budoucnosti projektu „Evropské hlavní město kultury“ rovněž významně přispěla zpráva, kterou z vlastní iniciativy v únoru roku 2012 přijal Výbor regionů, a konference k 25. výročí projektu „Evropské hlavní město kultury“, která se konala v březnu 2010 v Bruselu a které se zúčastnilo více než 50 zástupců bývalých, současných i budoucích držitelů titulu nebo uchazečů o titul a 500 účastníků.

Je třeba poznamenat, že u všech klíčových témat panovala všeobecná shoda mezi důkazy a údaji shromážděnými prostřednictvím hodnocení na jedné straně a názory vyjádřenými v průběhu konzultačního procesu na straně druhé. Na základě toho mohla Komise vyvodit řadu poznatků důležitých pro budoucnost projektu „Evropské hlavní město kultury“.

Panuje obecná shoda, že projekt je velmi úspěšnou akcí, a taktéž jeho pokračování po roce 2019 se těší velké podpoře. Ukazuje se, že se jedná o jednu z nejambicióznějších kulturních iniciativ v Evropě co do obsahu a rozsahu. Projekt se též stal jednou z nejviditelnějších a nejprestižnějších iniciativ Unie, která se těší asi největšímu ohlasu ze strany evropských občanů.

Je-li projekt „Evropské hlavní město kultury“ uvážlivě plánován, může městům přinést řadu výhod. V první řadě zůstává kulturní akcí, nicméně může mít i významné sociální a hospodářské přínosy, zejména pokud je akce součástí strategie dlouhodobého rozvoje kultury ve městě a jeho okolním regionu. Je třeba rovněž poznamenat, že přestože držitelem titulu v daném roce může být pouze jedno město, má soutěž značný pákový efekt na rozvoj nových nebo účinnějších politik a strategií ve městech, které držitelem titulu nejsou.

Projekt „Evropské hlavní město kultury“ je nicméně rovněž velkou výzvou. Připravit program kulturních činností na celý rok je náročné a některá města potenciálu titulu dokázala využít úspěšněji než jiná. Hlavním úkolem do budoucna proto bude využít silných stránek stávajícího režimu a zároveň jednotlivým městům pomáhat, aby potenciál titulu plně využila a optimalizovala kulturní, hospodářské a sociální výhody.

Na základě výsledků hodnocení a veřejné konzultace určila Komise pět hlavních problémů, se kterými se města při přípravě na jmenování potýkají:

- Doposud byl nejčastějším problémem vliv vnitrostátních a místních politik na rozpočty, které musí být v době mezi vyjádřením zájmu o jmenování a závěrečnými fázemi co nejstabilnější, a dopad politik na jiné aspekty organizace akce. Politická podpora je rozhodující, neboť většina prostředků je veřejných, a bez prostředků nemůže město připravit důvěryhodnou nabídku, nicméně realizační tým si zároveň potřebuje v zájmu důvěryhodnosti akce zachovat svou uměleckou nezávislost.
- Z hodnocení rovněž vyplynulo, že v některých bývalých hlavních městech kultury nebyl evropský rozměr dobře pochopen a mohl být více zviditelněn.
- Některým městům se nepodařilo projekt začlenit do dlouhodobější strategie a následně nedokázala jeho přínosů využít.
- Městům stále chybí vlastní mechanismus vyhodnocování a tedy i prvotní údaje o vlivu titulu. Tím je ztíženo srovnání mezi držiteli titulu a polevuje předávání zkušeností.
- Řada členských států již byla držitelem titulu několikrát a některé mají pouze omezený počet reálných kandidátů, kteří by se mohli ucházet o tak velkou akci, jakou je projekt „Evropské hlavní město kultury“. Pro město, jehož kapacity jsou nedostatečné, by organizace takové akce mohla mít značně negativní vliv a zvolením takovém město by se v dlouhodobém horizontu poškodila prestiž a hodnota značky „Evropské hlavní město kultury“.

Na základě toho byly prověřeny tři možnosti budoucí organizace projektu „Evropské hlavní město kultury“ po roce 2019:

- (1) pokračovat v projektu na právním základě, který by byl totožný se stávajícím rozhodnutím, k němuž by byla přijata pouze příloha s novým chronologickým seznamem členských států;
- (2) projekt ukončit;
- (3) pokračovat v projektu na novém právním základě, který zohledňuje problémy, jež byly zaznamenány u současného rozhodnutí. U této třetí možnosti se zvažovaly dvě dílčí možnosti:
 - (3a) příloha s novým chronologickým seznamem členských států;
 - (3b) udělování titulu na základě otevřené soutěže.

U každé možnosti byly zkoumány různé kulturní, hospodářské, sociální a environmentální dopady. Možnosti byly poté vyhodnoceny a seřazeny podle účelnosti z hlediska dosažení cílů projektu „Evropské hlavní město kultury“, efektivity, nákladů a administrativní zátěže, soudržnosti s obecnými politickými cíli Unie a součinnosti a doplňkovosti s jinými cíli Unie a podle jejich proveditelnosti.

Celkově nejlepších výsledků dosáhla možnost 3a), tj. přijetí nového právního základu, v jehož příloze by byl chronologický seznam členských států. Tato možnost měla hodnocení vyšší než všechny ostatní varianty a byla určena jako nejvhodnější.

Hlavní výsledky hodnocení a veřejné konzultace a logické kroky, které byly použity při srovnávání variant, jsou shrnuty v pracovním dokumentu útvarů Komise, který doprovází tento návrh.

3. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

Základem projektu „Evropské hlavní město kultury“ je článek 167 Smlouvy o fungování Evropské unie. Tento článek pověřuje EU, aby „přispívala k rozkvětu kultur členských států a přitom respektovala jejich národní a regionální různorodost a zároveň zdůrazňovala společné kulturní dědictví“. Unie rovněž povzbuzuje „spolupráci mezi členskými státy“ v oblasti kultury a „v případě potřeby podporuje a doplňuje jejich činnost“.

Podle nového rozhodnutí by oficiální jmenování evropského hlavního města kultury, které formalizuje doporučení evropské poroty složené z nezávislých odborníků, měla v souladu s článkem 291 Smlouvy o fungování Evropské unie učinit Komise.

Návrh je v souladu se zásadou subsidiarity a proporcionality. Hlavní část činností týkajících se provádění projektu „Evropské hlavní město kultury“ zůstává na místní a vnitrostátní úrovni. Hodnocení a veřejná konzultace nicméně ukázaly, že Unie zaujímá klíčovou úlohu při koordinaci mezi členskými státy a při uplatňování společných, jasných a transparentních kritérií a postupů výběru a monitorování evropských hlavních měst kultury. Unie bude rovněž podporovat přípravu vybraných měst formou doporučení evropské poroty, výměnou osvědčených postupů mezi městy a prostřednictvím finančního příspěvku v podobě ceny Meliny Mercouriové.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Stejně jako v případě rozhodnutí č. 1622/2006/ES nemá návrh Komise žádné přímé rozpočtové důsledky.

Období, na něž se vztahuje návrh, se bude časově shodovat s několika víceletými finančními rámci. V případě finančního rámce 2014–2020 budou finanční hlediska v souvislosti s projektem „Evropské hlavní město kultury“, včetně ceny Meliny Mercouriové, náklady na evropskou porotu odborníků, zviditelnění akce na evropské úrovni a lidské zdroje potřebné v rámci Komise na podporu akce řešeny v rámci programu Tvůrčí Evropa.

Po roce 2020 budou právní a finanční aspekty projektu „Evropské hlavní město kultury“ propojeny přímo s ustanoveními obsaženými v budoucích víceletých finančních rámcích a na základě toho by taktéž měly být řešeny v rámci příslušných programů Unie podporujících kulturu.

5. SHRUTÍ ROZHODNUTÍ

Na základě výsledků hodnocení a veřejné konzultace návrh projektu „Evropské hlavní město kultury“ po roce 2019 zachovává hlavní prvky a obecnou strukturu stávajícího režimu:

- Titul bude nadále udělován na základě chronologického seznamu členských států. Ukázalo se, že rotační systém jako jediný zajišťuje všem členským státům rovnou příležitost stát se držitelem titulu a rovnováhu zeměpisného rozmístění evropských hlavních měst kultury, a umožňuje tudíž Unii vyzdvihnout rozmanitost evropských kultur a veřejnosti z celé Evropy zažít tuto událost blízko domova.
- Titul bude i nadále vyhrazen městům. Města budou i nadále moci zapojit také svůj okolní region, aby byla oslovena širší veřejnost a zesílen vliv, nicméně minulé zkušenosti ukázaly, že klíčovým faktorem úspěchu je jasné vedoucí postavení jednoho města.
- Udělování titulu bude i nadále založeno na kulturním programu, který je speciálně připraven pro rok platnosti jmenování s cílem podpořit výrazný evropský rozměr.
- Dvoufázové výběrové řízení, které provádí evropská porota složená z nezávislých odborníků, se ukázalo jako spravedlivé a transparentní a bude zachováno. Městům zejména dalo možnost, aby své žádosti v období mezi předběžným výběrem a závěrečnou fází doplnily na základě odborných stanovisek poroty.
- Titul bude nadále udělován na celý rok, aby zůstala zachována jeho výjimečnost a ambiciózní charakter.

Současně je navržena řada zlepšení, jejichž cílem je řešit problémy, které byly zaznamenány u současného rozhodnutí, a pomoci všem městům co nejvíce titulu využít. Hlavní změny, které nový právní základ zavádí, jsou následující:

- Kritéria jsou nyní jasnější, aby kandidátským městům poskytovala přesnější pokyny, a snáze vyhodnotitelná, aby se o ně porota složená z odborníků mohla opírat při výběru a monitorování měst. Zvláštní pozornost byla věnována optimalizaci potenciálu pákového efektu akce na stimulaci strategií dlouhodobého rozvoje

kultury, schopnosti kandidátských měst akci skutečně zorganizovat, posílení evropského rozměru a zviditelnění kulturních programů, zajištění vysoce kvalitního kulturního a umělecké obsahu, podpoře široké účasti místního obyvatelstva a zajištění stability rozpočtů a nezávislosti uměleckých týmů.

- Podmínky pro udělení ceny Meliny Mercouriové byly zpřísněny. Cena navíc již nebude vyplácena tři měsíce před začátkem roku platnosti jmenování, ale v polovině roku, aby bylo jisté, že města dodrží své závazky týkající se zejména financování, programu a zviditelnění Unie.
- Je výslovně stanoveno, že evropská porota nemusí vydat kladné doporučení, pokud žádná z nabídek nesplňuje stanovená kritéria.
- Doprovodná opatření, jejichž cílem je podporovat zvolená města během přípravného období, byla posílena s cílem poskytnout městům větší podporu a více pokynů. Bylo zavedeno dodatečné setkání za účelem monitorování, návštěvy členů poroty ve městech budou systematictější a bude posílena výměna zkušeností a osvědčených postupů mezi bývalými, současnými a budoucími držiteli titulu a kandidátskými městy.
- Městům byla nově uložena povinnost provádět hodnocení, jehož cílem je získat ucelenější obrázek o vlivu jmenování a poskytnout srovnatelné údaje.
- Též se navrhuje, aby počínaje rokem 2019 byla účast na akci opět otevřena i kandidátským a potenciálním kandidátským zemím, jako tomu bylo do roku 2010. Zkušenosti, které byly mimo jiné v roce 2007 získány v Sibiu a v roce 2010 v Istanbulu, ukazují, že účast může být užitečná jak pro tyto země, tak pro Unii.

Návrh

ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o zavedení akce Unie na podporu projektu „Evropské hlavní město kultury“ pro roky 2020 až 2033

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 167 odst. 5 první odrážku této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů¹,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Smlouva o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) má za cíl vytvářet stále užší svazek mezi národy Evropy, přičemž ukládá Unii, aby mimo jiné přispívala k rozkvětu kultur členských států a respektovala přitom jejich národní a regionální různorodost a zároveň zdůrazňovala společné kulturní dědictví. V tomto ohledu Unie v případě potřeby podporuje a doplňuje činnost členských států v oblasti zlepšování znalostí a šíření kultury a dějin evropských národů.
- (2) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o evropském programu pro kulturu v globalizovaném světě², schválené usnesením Rady ze dne 16. listopadu 2007 o evropském programu pro kulturu³, stanoví cíle pro budoucí činnost Unie v oblasti kultury. Tyto činnosti by měly podporovat kulturní rozmanitost a mezikulturní dialog. Rovněž by měly podporovat kulturu jako katalyzátor tvořivosti v rámci strategie pro růst a zaměstnanost a jako zásadní prvek mezinárodních vztahů Unie.
- (3) Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1622/2006/ES ze dne 24. října 2006 byla zavedena akce Společenství na podporu projektu „Evropské hlavní město kultury“ pro roky 2007 až 2019⁴.

¹ Úř. věst. C , , s. .

² KOM(2007) 242 v konečném znění.

³ Úř. věst. C 287, 29.11.2007, s. 1.

⁴ Úř. věst. L 304, 3.11.2006, s. 1.

- (4) Z hodnocení projektu „Evropské hlavní město kultury“, jakož i z veřejné konzultace o budoucnosti akce po roce 2019 vyplynulo, že se projekt postupně stal jednou z nejambicióznějších kulturních iniciativ v Evropě, která se zároveň těší velkému ohlasu ze strany evropských občanů.
- (5) Kromě původního cíle projektu „Evropské hlavní město kultury“, kterým bylo vyzdvihnout bohatství, rozmanitost a společné rysy evropské kultury a podpořit větší vzájemné porozumění mezi evropskými občany, držitelé titulu rovněž postupně přidali díky pákovému efektu titulu novou dimenzi stimulace obecnějšího rozvoje města.
- (6) Tyto cíle jsou plně v souladu se záměry programu Tvůrčí Evropa⁵, kterými je podpora evropské kulturní a jazykové rozmanitosti a posílení konkurenceschopnosti kulturních a tvůrčích odvětví s cílem prosazovat inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění.
- (7) Hodnocení a veřejná konzultace prokázaly, že je-li projekt „Evropské hlavní město kultury“ uvážlivě naplánován, má značné potenciální výhody. V prvé řadě zůstává kulturní iniciativou, nicméně může mít i významné sociální a hospodářské přínosy, zejména pokud je součástí strategie dlouhodobého rozvoje kultury ve městě.
- (8) Projekt „Evropské hlavní město kultury“ je rovněž velkou výzvou. Připravit program kulturních činností na celý rok je náročné a některá města dokázala jeho potenciálu využít úspěšněji než jiná. Z toho důvodu by akce měla být posílena tak, aby pomáhala městům co nejvíce titulu využít.
- (9) Titul evropské hlavní město kultury by nadále měl být vyhrazen městům, avšak ve snaze oslovit širší veřejnost a zvýšit účinek projektu by daná města rovněž měla mít možnost zapojit do projektu i okolní region.
- (10) Základem pro udělení titulu evropské hlavní město kultury by i nadále měl být kulturní program, který byl vytvořen výlučně pro rok platnosti jmenování evropským hlavním městem kultury a který by měl mít výrazný evropský rozměr, nicméně uvedený program musí být součástí dlouhodobé strategie.
- (11) Ukázalo se, že dvoufázové výběrové řízení založené na chronologickém seznamu členských států a zajišťované evropskou porotou složenou z nezávislých odborníků je spravedlivé a transparentní. Městům zařazeným do užšího výběru umožnilo doplnit žádosti na základě odborných stanovisek, která obdržela od poroty, a zajistilo rovnoměrné rozložení titulů mezi všechny členské státy.
- (12) Kritéria pro výběr by měla být jasnější, aby kandidátským městům poskytovala přesnější pokyny, a snaze vyhodnitelná, aby se o ně porota složená z odborníků mohla při výběru a monitorování měst opírat. V rámci kritérií by měl být více zohledněn aspekt dlouhodobého dopadu titulu, a tudíž by měla být více oceněna města, která vypracovala dlouhodobou strategii pro oblast kultury.
- (13) Přípravná fáze mezi jmenováním města a vlastním rokem platnosti jmenování má zásadní význam pro úspěch projektu „Evropské hlavní město kultury“. Zúčastněné strany se ve velké míře shodují, že doprovodná opatření zavedená rozhodnutím č.

⁵ KOM(2011) 785 v konečném znění.

1622/2006/ES byla pro města velmi užitečná. Na uvedených opatřeních by se mělo dále pracovat, zejména prostřednictvím častějších setkání za účelem monitorování a návštěv měst ze strany členů poroty a prostřednictvím ještě intenzivnější výměny zkušeností mezi bývalými, současnými a budoucími držiteli titulu i kandidátskými městy.

- (14) Cena Meliny Mercouriové má velkou symbolickou hodnotu, jež značně přesahuje skutečnou výši ceny, kterou Komise může udělit. Ve snaze zajistit, aby jmenovaná města plnila své závazky, by však podmínky pro vyplacení ceny měly být přísnější a jasnější.
- (15) Je důležité, aby města ve všech svých komunikačních materiálech jasně uváděla, že projekt „Evropské hlavní město kultury“ je iniciativou Unie.
- (16) Hodnocení výsledků bývalých evropských hlavních měst kultury, která provedla Komise, nemohou poskytnout primární údaje o vlivu titulu a jsou založena na údajích shromážděných na místní úrovni. Klíčovou úlohu v procesu hodnocení by proto měla hrát sama města, která by měla zavést účinné mechanismy vyhodnocování.
- (17) Zkušenosti, které byly získány v roce 2007 v případě města Sibiu a v roce 2010 v případě Istanbulu, mimo jiné ukázaly, že účast kandidátských zemí může těmto zemím pomoci přiblížit se Unii zdůrazněním společných aspektů evropských kultur. Projekt „Evropské hlavní město kultury“ by proto měl být pro roce 2019 opět otevřen účasti kandidátských zemí a potenciálních kandidátských zemí.
- (18) Ve snaze zajistit jednotné podmínky pro provedení tohoto rozhodnutí, a to zejména ustanovení o jmenování evropského hlavního města kultury, by prováděcí pravomoci měly být svěřeny Komisi.
- (19) Rozhodnutí č. 1622/2006/ES by mělo být zrušeno a nahrazeno tímto rozhodnutím. Jeho ustanovení by se však měla až do roku 2019 nadále používat pro všechna evropská hlavní města kultury, která již byla jmenována nebo se o jmenování ucházejí.
- (20) Jelikož cílů tohoto rozhodnutí nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, zejména z důvodu potřeby společných, jasných a transparentních kritérií a postupů pro výběr a monitorování evropských hlavních měst kultury a úzké spolupráce mezi členskými státy, a proto jich může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto rozhodnutí rámec toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů,

PŘIJALY TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Předmět

Tímto rozhodnutím se zavádí akce Unie na podporu projektu „Evropské hlavní město kultury“ pro roky 2020 až 2033.

Článek 2

Cíle

1. Obecným cílem akce je:
 - a) zabezpečit a podpořit rozmanitost evropských kultur a vyzdvihnout jejich společné rysy;
 - b) podpořit přínos kultury k dlouhodobému rozvoji měst.
2. Mezi zvláštní cíle akce patří:
 - a) zvětšit rozsah, rozmanitost a evropský rozměr kulturní nabídky ve městech, včetně prostřednictvím nadnárodní spolupráce;
 - b) rozšiřovat přístup ke kultuře a účast na ní;
 - c) posilovat možnosti odvětví kultury a jeho propojení s ostatními odvětvími;
 - d) zlepšovat mezinárodní profil měst prostřednictvím kultury.

Článek 3

Přístup k akci

1. Města v členských státech mají nárok být jmenována evropskými hlavními městy kultury na dobu jednoho roku v pořadí stanoveném v příloze.

Jmenováno může být nejvýše jedno město z každého členského státu uvedeného na seznamu.
2. Pokud některá země přistoupí k Unii po přijetí tohoto rozhodnutí, seznam uvedený v příloze se odpovídajícím způsobem aktualizuje. Města této země tak mají nárok být jmenována evropskými hlavními městy kultury podle stejných pravidel a na základě stejných postupů, jaké se používají pro ostatní členské státy.

Vzhledem k tomu, že však výběr měst ucházejících se o titul začíná šest let před začátkem roku platnosti jmenování, aby měla města následně po jmenování dostatek času na přípravu, daný seznam se neaktualizuje v případě zemí, které přistoupí k Unii po 31. prosinci 2026.

Pokud některé město přistupující země již bylo jmenováno evropským hlavním městem kultury v období 2020 až 2033 podle pravidel a postupů pro kandidátské a potenciální kandidátské země stanovených v odstavci 3, seznam se neaktualizuje.
3. O titul evropského hlavního města kultury mohou požádat též města v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích v rámci otevřeného výběrového řízení, které se pořádá každé tři roky souběžně s výběrovými řízeními ve dvou členských státech v souladu s časovým rozvrhem v příloze.

Zvláštní ustanovení pro města v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích jsou stanovena v článku 10.

Článek 4

Žádosti

1. O titul evropského hlavního města kultury se mohou ucházet pouze města. Kandidátská města mohou zapojit své okolní regiony. Žádosti se však podávají jménem dotčeného města, a je-li město vybráno, udělí se titul tomuto městu.
2. Komise vypracuje společný formulář žádosti na základě kritérií uvedených v článku 5, který budou používat všechna kandidátská města.
3. Každá žádost musí být založena na kulturním programu výrazného evropského rozměru. Tento program, jehož délka trvání je jeden rok, se tvoří výlučně pro rok platnosti jmenování evropským hlavním městem kultury v souladu s kritérii v článku 5. Musí však být součástí dlouhodobé strategie pro kulturní rozvoj ve městě.

Článek 5

Kritéria

Kritéria pro posuzování žádostí se dělí do šesti kategorií: „dlouhodobá strategie“, „schopnost akci zorganizovat“, „kulturní a umělecký obsah“, „evropský rozměr“, „zapojení veřejnosti“ a „řízení“:

1. V případě kategorie „dlouhodobá strategie“ se posuzují tyto faktory:
 - a) strategie kulturního rozvoje daného města, která je uplatňována v okamžiku podání žádosti, včetně plánů na správu kulturních záležitostí, a udržitelnost kulturních činností po uplynutí roku platnosti jmenování;
 - b) plány na posílení schopnosti kulturního odvětví;
 - c) plány na posílení dlouhodobých vazeb mezi kulturním odvětvím a hospodářským a sociálním odvětvím ve městě;
 - d) předpokládané dlouhodobé kulturní, sociální a hospodářské dopady titulu na město;
 - e) plány pro monitorování a hodnocení vlivu titulu na město.
2. V případě kategorie „schopnost akci zorganizovat“ kandidátská města musí prokázat, že:
 - a) žádost má politickou podporu napříč politickým spektrem;
 - b) město má nebo bude mít odpovídající a životaschopnou infrastrukturu, aby akci mohlo zorganizovat.

3. V případě kategorie „kulturní a umělecký obsah“ se posuzují tyto faktory:
 - a) jasná a ucelená umělecká vize kulturního programu pro daný rok;
 - b) zapojení místních umělců a kulturních organizací do přípravy a zajišťování kulturního programu;
 - c) rozsah a rozmanitost navrhovaných činností a jejich celková umělecká kvalita;
 - d) schopnost spojit místní kulturní dědictví a tradiční formy umění s novými, inovativními a experimentálními kulturními projevy.
4. V případě kategorie „evropský rozměr“ se posuzují tyto faktory:
 - a) rozsah a kvalita činností podporujících kulturní rozmanitost Evropy;
 - b) rozsah a kvalita činností zdůrazňujících společné aspekty evropských kultur, dědictví a historie, jakož i evropské integrace;
 - c) rozsah a kvalita činností, na nichž se evropští umělci podílejí, spolupráce s aktéry nebo městy v jednotlivých zemích, a nadnárodní partnerství;
 - d) strategie, jak přilákat zájem široké evropské veřejnosti.
5. V případě kategorie „zapojení veřejnosti“ se posuzují tyto faktory:
 - a) zapojení místních obyvatel a občanské společnosti do přípravy a zajišťování projektu „Evropské hlavní město kultury“;
 - b) vytváření nových a udržitelných příležitostí pro širokou škálu občanů, zejména pro mladé, marginalizované a znevýhodněné osoby včetně menšin, které těmto občanům umožní účastnit se kulturních činností nebo se do nich zapojit. Zvláštní pozornost je rovněž třeba věnovat případné přístupnosti těchto činností pro osoby se zdravotním postižením a starší občany;
 - c) celková strategie rozvoje publika, a zejména její propojení se vzděláváním a účastí škol.
6. V případě kategorie „řízení“ se posuzují tyto faktory:
 - a) proveditelnost navrhovaného rozpočtu. Rozpočet zahrnuje přípravnou fázi, samotný rok platnosti jmenování a prostředky pro následné činnosti;
 - b) plánovaná struktura řízení a subjekt zajišťující organizaci evropského hlavního města kultury;
 - c) postup jmenování uměleckého ředitele a činnosti spadající do jeho působnosti;
 - d) komunikační strategie, která musí být komplexní a musí zdůrazňovat, že projekt „Evropské hlavní město kultury“ je iniciativou Unie.

Článek 6

Evropská porota

1. Zřizuje se evropská porota složená z nezávislých odborníků (dále jen „evropská porota“), která provádí výběr a monitorování.
2. Evropská porota má 10 členů. Členové musí být občany Unie. Musí se jednat o nezávislé odborníky, kteří mají významné zkušenosti a odbornou kvalifikaci v kulturní oblasti, v oblasti kulturního rozvoje měst nebo mají zkušenosti s organizací projektu „Evropské hlavní město kultury“. Rovněž musí být schopni věnovat práci v evropské porotě příslušný počet pracovních dnů v roce.

Poté, co je zorganizována výzva k vyjádření zájmu, provede Komise předběžný výběr potenciálních členů poroty. Evropský parlament, Rada a Komise si následně z takto předvybraných osob zvolí každý tři odborníky a jmenují je v souladu se svými příslušnými postupy. Výbor regionů vybere jednoho odborníka a jmenuje jej v souladu se svými postupy.

Každý orgán a každá instituce usiluje o to, aby se jimi jmenovaní odborníci svými odbornostmi co nejvíce vzájemně doplňovali a aby bylo zajištěno jejich geograficky vyvážené zastoupení.

Evropská porota určí svého předsedu.

3. Členové evropské poroty jsou jmenováni na období tří let. V případě první poroty zřizované podle tohoto rozhodnutí však platí, že Evropský parlament jmenuje své tři odborníky na tři roky, Rada na jeden rok, Komise na dva roky a Výbor regionů jmenuje svého odborníka na jeden rok, aby členy poroty bylo možné nahrazovat postupně, a předešlo se tak ztrátě zkušeností a know-how, která by nastala, pokud by všichni členové byli nahrazeni současně.
4. Členové evropské poroty ohlásí jakýkoli existující nebo možný konflikt zájmů ve vztahu ke konkrétnímu kandidátskému městu. Učiní-li člen takové prohlášení nebo pokud se takový střet zájmů zjistí, nemůže se tento člen účastnit výběrového řízení pro dotčený členský stát, nebo případně výběrového řízení pro kandidátské a potenciální kandidátské země. Dotčený člen se pro daný postup nenahrazuje a výběr provedou zbývající členové evropské poroty.
5. Veškeré zprávy evropské poroty se zveřejňují na internetové stránce Komise.

Článek 7

Podávání žádostí v členských státech

1. Každý členský stát odpovídá za organizaci výběru mezi jeho městy v souladu s časovým rozvrhem v příloze.
2. Výzvu k podávání žádostí zveřejní členské státy šest let před začátkem roku platnosti jmenování.

Všechny výzvy k podávání žádostí určené kandidátským městům ucházejícím se o titul používají společný formulář žádosti uvedený v čl. 4 odst. 2.

Lhůta pro podávání žádostí v rámci jednotlivých výzev k podávání žádostí se stanoví na deset měsíců po jejím zveřejnění.

3. Dotčený členský stát oznámí žádosti Komisi.

Článek 8

Předběžný výběr v členských státech

1. Každý z dotčených členských států svolá evropskou porotu na schůzi k předběžnému výběru kandidátských měst pět let před začátkem roku platnosti jmenování.
2. Evropská porota posoudí žádosti podle kritérií stanovených v článku 5. Dohodne se na užším výběru kandidátských měst, která budou nadále přicházet v úvahu, a vydá zprávu o žádostech všech kandidátských měst a doporučení pro užší výběr kandidátských měst.
3. Evropská porota svou zprávu předloží dotčenému členskému státu a Komisi. Každý dotčený členský stát formálně schválí užší výběr, který byl vytvořen na základě zprávy evropské poroty.

Článek 9

Výběr v členských státech

1. Kandidátská města zařazená do užšího výběru doplní své žádosti podle kritérií a doporučení, jež porota vydala v rámci schůze k předběžnému výběru, předají je dotčeným členským státům, které je poté zašlou Komisi.
2. Devět měsíců po schůzi k předběžnému výběru svolá každý z dotčených členských států evropskou porotu ke konečnému výběru kandidátských měst.
3. Evropská porota vyhodnotí doplněné žádosti.
4. Evropská porota vypracuje zprávu o žádostech a doporučí navržení jednoho města v dotčené členskému státě na evropské hlavní město kultury. Pokud však žádné z kandidátských měst nesplňuje stanovená kritéria, může evropská porota doporučit, aby titul pro daný rok nebyl udělen.

Zpráva rovněž obsahuje doporučení určená vybranému městu, která uvádějí, jakého pokroku musí toto město do roku platnosti jmenování dosáhnout.

Zpráva se předkládá dotčenému členskému státu a Komisi. Zveřejní se na internetových stránkách Komise.

Ustanovení týkající se kandidátských a potenciálních kandidátských zemí

1. Za organizaci soutěže mezi městy v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích odpovídá Komise.
2. Komise zveřejní v *Úředním věstníku Evropské unie* výzvu k podávání žádostí šest let před začátkem roku platnosti jmenování. Tato výzva je otevřena městům ve všech kandidátských a potenciálních kandidátských zemích, za předpokladu, že se tyto země ke dni zveřejnění výzvy účastní programu Tvůrčí Evropa nebo následných programů Unie podporujících kulturu.

Z důvodu spravedlnosti vůči městům v členských státech se však každé město může během období od roku 2020 do 2033 zúčastnit pouze jedné soutěže pro města v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích a město, které se takové soutěže zúčastnilo, se během téhož období nemůže účastnit žádné další soutěže v novém členském státě podle pravidel stanovených v čl. 3 odst. 2.

Rovněž z důvodů spravedlnosti vůči členským státům se každá kandidátská země nebo potenciální kandidátská země může během období od roku 2020 do 2033 stát držitelem titulu pouze jednou. Města ze zemí, kterým již titul byl udělen, se nemohou zúčastnit dalších výběrových řízení během stejného období.

3. Pro kandidátské a potenciální kandidátské země se použijí podmínky stanovené v článku 4 a kritéria stanovená v článku 5.
4. Předběžný výběr měst provádí evropská porota pět let před začátkem roku platnosti jmenování pouze na základě písemné žádosti za použití formuláře uvedeného v čl. 4 odst. 2. V případě kandidátských měst se neorganizují žádné schůze.

Evropská porota posoudí žádosti podle stanovených kritérií. Dohodne se na užším výběru kandidátských měst, která budou nadále přicházet v úvahu, a vydá zprávu o žádostech všech kandidátských měst a doporučení pro užší výběr kandidátských měst. Tato zpráva se předloží Komisi a zveřejní se na internetových stránkách Komise.

5. Kandidátská města zařazená do užšího výběru doplní své žádosti podle kritérií a doporučení, která byla vydána v rámci předběžného výběru, a předají je Komisi.

Devět měsíců po předběžném výběru svolá Komise do Bruselu evropskou porotu ke schůzi ke konečnému výběru měst zařazených do užšího výběru.

Evropská porota doplněné žádosti vyhodnotí.

Vypracuje zprávu o žádostech kandidátských měst zařazených do užšího výběru a doporučí navržení nejvýše jednoho města z jedné kandidátské země nebo potenciální kandidátské země na evropské hlavní město kultury.

Pokud však žádné z kandidátských měst nesplňuje stanovená kritéria, může evropská porota doporučit, aby titul pro daný rok nebyl udělen.

Zpráva rovněž obsahuje doporučení určená vybranému městu, která uvádějí, jakého pokroku musí toto město do roku platnosti jmenování dosáhnout a jaká opatření má přijmout.

Zpráva se předloží Komisi a zveřejní na internetových stránkách Komise.

Článek 11

Jmenování

Evropská hlavní města formou prováděcích aktů s ohledem na doporučení evropské poroty oficiálně jmenuje Komise. Komise o jmenování informuje Evropský parlament, Radu a Výbor regionů.

Článek 12

Spolupráce mezi jmenovanými městy

1. Města jmenovaná evropskými hlavními městy kultury pro tentýž rok usilují, aby mezi jejich kulturními programy existovaly vazby.
2. Spolupráce se posuzuje v rámci postupu monitorování podle článku 13.

Článek 13

Monitorování

1. Evropská porota monitoruje přípravu projektu „Evropské hlavní město kultury“ a městům od okamžiku jmenování do začátku roku platnosti jmenování poskytuje podporu a poradenství.
2. Za tímto účelem Komise svolá evropskou porotu a dotčená města na tři setkání: první setkání se uskuteční tři roky před začátkem roku platnosti jmenování; druhé se uskuteční osmnáct měsíců před začátkem roku platnosti jmenování a třetí se uskuteční dva měsíce před začátkem roku platnosti jmenování. Členský stát nebo dotčená země mohou pro tato setkání jmenovat pozorovatele.

Šest týdnů před každým setkáním předloží města Komisi zprávu o pokroku.

Během setkání evropská porota získá přehled o stavu příprav a poskytne městům rady, které jim pomohou vypracovat vysoce kvalitní program a účinnou strategii. Porota věnuje zvláštní pozornost doporučením uvedeným ve zprávě o výběru a v předchozích zprávách o monitorování.

3. Po každém setkání vypracuje evropská porota zprávu o stavu příprav a o dalších potřebných krocích.

Zprávy o monitorování jsou zaslány Komisi a dotčeným městům a členským státům nebo zemím. Jsou zpřístupněny také na internetové stránce Komise.

4. Kromě setkání za účelem monitorování může Komise podle potřeby organizovat návštěvy členů evropské poroty ve jmenovaných městech.

Článek 14

Cena

1. Období, na něž se vztahuje toto rozhodnutí, se bude časově shodovat s několika víceletými finančními rámci. Pro každý z těchto víceletých finančních rámců Komise posoudí možnost udělit jmenovaným městům peněžitou cenu na počest Meliny Mercouriové. Právní a finanční aspekty této ceny jsou upraveny v rámci příslušných programů Unie podporujících kulturu.
2. Pokud jsou podmínky uvedené v odstavci 1 splněny a cena Meliny Mercouriové je jmenovanému městu udělena, vyplatí se nejpozději do konce června roku platnosti jmenování, za předpokladu, že město dodržuje závazky, jež učinilo při podání žádosti, a že byla zohledněna veškerá doporučení, která evropská porota uvedla ve zprávě o výběru a ve zprávách o monitorování.

Závazky učiněné při podání žádosti se považují ze strany jmenovaného města za dodržené, pokud mezi podáním žádosti a rokem platnosti jmenování nedošlo k žádné podstatné změně v programu a ve strategii, a zejména:

- a) rozpočet zůstal mezi jmenováním města a začátkem roku platnosti jmenování stabilní;
- b) byla respektována nezávislost uměleckého týmu;
- c) výrazný evropský rozměr je zachován i v konečné verzi kulturního programu;
- d) z komunikační strategie a komunikačních materiálů, jež město používá, jasně vyplývá, že projekt „Evropské hlavní město kultury“ je iniciativou Unie;
- e) byly přijaty plány pro monitorování a hodnocení vlivu titulu na město.

Článek 15

Praktická opatření

Komise zejména:

- a) zajistí celkovou koherenci akce;
- b) zajišťuje koordinaci mezi členskými státy a evropskou porotou;
- c) s ohledem na cíle a kritéria stanovuje v úzké spolupráci s evropskou porotou pokyny na podporu výběrových řízení a monitorování;
- d) poskytuje podporu evropské porotě;

- e) zveřejňuje všechny příslušné informace a přispívá ke zviditelnění akce na evropské úrovni;
- f) podporuje výměnu zkušeností a osvědčených postupů mezi bývalými, současnými i budoucími držiteli titulu a kandidátskými městy.

Článek 16

Hodnocení

1. Za hodnocení výsledků jednotlivých evropských hlavních měst kultury odpovídá dotčené město.

Ve snaze zajistit jednotný přístup k hodnocení vypracuje Komise na základě cílů a kritérií akce obecné pokyny a ukazatele pro města.

Města zašlou své hodnotící zprávy Komisi do 31. října roku následujícího po roce platnosti jmenování. Komise uvedené zprávy zveřejní.

2. Kromě hodnocení měst Komise rovněž pravidelně zajišťuje externí a nezávislé hodnocení výsledků projektu „Evropské hlavní město kultury“. Smyslem hodnocení Komise je zasadit všechny bývalé držitele titulu do evropského kontextu, který umožní srovnávání a budoucím držitelům titulu i všem evropským městům poskytnout poučení.

V rámci těchto externích a nezávislých hodnocení se rovněž posuzuje projekt „Evropské hlavní město kultury“ jako celek, včetně efektivity postupů používaných při zajišťování projektu, jeho vliv a jak by mohl být zlepšen.

Komise předloží Evropskému parlamentu, Radě a Výbor regionů:

- a) první průběžnou hodnotící zprávu do 31. prosince 2024;
- b) druhou průběžnou hodnotící zprávu do 31. prosince 2029;
- c) zprávu s hodnocením ex post do 31. prosince 2034.

Článek 17

Zrušující a přechodná ustanovení

Rozhodnutí č. 1622/2006/ES se zrušuje. Nadále se však použije pro města, která byla jmenována nebo mají být jmenována evropskými hlavními městy kultury pro roky 2012 až 2019.

Článek 18

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost prvním dnem po zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda / předsedkyně*

*Za Radu
předseda / předsedkyně*

PŘÍLOHA

Pořadí nároku na nominaci evropského hlavního města kultury

2020	Chorvatsko ⁶	Irsko	Kandidátská nebo potenciální kandidátská země
2021	Rumunsko	Řecko	... ⁷
2022	Litva	Lucembursko	
2023	Maďarsko	Spojené království	Kandidátská nebo potenciální kandidátská země
2024	Estonsko	Rakousko	
2025	Slovinsko	Německo	
2026	Slovensko	Finsko	Kandidátská nebo potenciální kandidátská země
2027	Lotyšsko	Portugalsko	
2028	Česká republika	Francie	
2029	Polsko	Švédsko	Kandidátská nebo potenciální kandidátská země
2030	Kypr	Belgie	
2031	Malta	Španělsko	
2032	Bulharsko	Dánsko	Kandidátská nebo potenciální kandidátská země
2033	Nizozemsko	Itálie	

⁶ Přistoupí-li v roce 2013.

⁷ Třetí sloupec seznamu uvedeného v příloze je aktualizován v případě, že nové země přistoupí k Unii po přijetí rozhodnutí. Pořadí, v jakém přistoupily, je respektováno. Mezi datem přistoupení a začátkem roku platnosti jmenování musí být minimálně šest let, aby byl zajištěn dostatečný čas na výběr a monitorování. Maximální počet držitelů titulu pro daný rok nepřekročí tři. Pokud ke stejnému datu k Unii přistoupí dvě nebo více zemí, a pokud mezi dotčenými zeměmi není možné dosáhnout dohody ohledně pořadí účasti, rozhodne o pořadí Rada losem.